

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRAČANICA

Predlagač: Gradonačelnik

Razmatra: Gradsko vijeće

Obrađivač: Služba za prostorno uređenje,
geodetske i imovinsko-pravne
poslove

INFORMACIJA
o zbrinjavanju napuštenih i izgubljenih
životinja (pasa lualica) na području
Grada Gračanica

Gračanica, maj 2026. godine

UVOD

Programom rada Gradskog vijeća Gračanica za 2026. godinu predviđeno je razmatranje Informacije o zbrinjavanju napuštenih i izgubljenih životinja (pasa lualica) na području Grada Gračanica u cilju kontinuiranog prezentiranja problematike iz oblasti sistemskog rješavanja problema sa nezbrinutim životinjama. Ova oblast je pravno uređena Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj: 25/09 i 09/18) i njime se uređuje odgovornost ljudi za zaštitu i dobrobit životinja u pogledu držanja, smještaja i ishrane, zaštite od mučenja, zaštite životinja u vrijeme ubijanja ili klanja, stresa tokom transporta, zaštite divljih životinja, te odnos prema napuštenim životinjama, kućnim ljubimcima i laboratorijskim životinjama, formiranje etičke komisije i stručnog savjeta, kao i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i kaznene sankcije za prekršioce zakona.

1. Primjena Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja

I nakon sedamnaest godina od donošenja Zakona puno lokalnih zajednica u Federaciji BiH i dalje se suočava sa problemima u njegovom provođenju, nezadovoljstvom javnosti sa još uvijek velikim brojem napuštenih životinja u gradovima/općinama, tretmanom napuštenih životinja u "azilima", odnosno uslovima smještaja. Stavovi o provodivosti Zakona često su kontradiktorni, u zavisnosti da li dolaze od strane nezadovoljnih i uplašanih građana, jedinica lokalne samouprave, ili udruženja za zaštitu životinja.

Zbog opasnosti koju napuštene životinje predstavljaju, posebno za djecu, nezadovoljni građani žele ih ukloniti sa ulica i drugih javnih površina po svaku cijenu, nerijetko i po cijenu nepoštivanja zakonskih odredbi o humanom odnosu prema napuštenim životinjama.

Jedinice lokalne samouprave imaju problem što ne mogu osigurati dostatna novčana sredstava kako bi sve napuštene životinje bile tretirane u skladu sa Zakonom (kastracija/sterilizacija, vakcinacija, čipovanje, tretiranje protiv parazita, izgradnja i održavanje prostora za smještaj napuštenih životinja, ishrana i liječenje zbrinutih životinja itd.).

Udruženja za zaštitu životinja inzistiraju na strogoj primjeni Zakona, naročito aspekt humanog postupanja sa napuštenim životinjama.

Na osnovu Odluke o komunalnom redu ("Službeni glasnik Grada Gračanica", broj: 07/19) obavljanje kafilerijskih poslova koji obuhvataju poslove hvatanja napuštenih i izgubljenih životinja i dalje postupanje sa njima u skladu sa Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja, te neškodljivo uklanjanje životinjskih leševa sa javnih površina, kao komunalnu djelatnost, Grada Gračanica obezbjeđuje putem JP "Veterinarska stanica" d.o.o. Gračanica. Ovo preduzeće je u svom krugu 2011. godine izgradilo ambulanti stacionar za smještaj napuštenih životinja (psi lualice). U okviru stacionara postojala je higijeničarska služba koja je bila zadužena za održavanje higijene u ambulantom stacionaru, hranjenje pasa, hvatanje napuštenih pasa i njihovo zbrinjavanje u stacionaru.

U cilju što kvalitetnijeg i efikasnijeg zbrinjavanja napuštenih/izgubljenih životinja, Gradsko vijeće je na sjednici održanoj 28.03.2024. godine donijelo Odluku o osnivanju skloništa za napuštene životinje („Službeni glasnik Grada Gračanica“, broj 04/24). U skladu sa članom 1. stav 4. navedene Odluke Javno preduzeće „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica podnijelo je zahtjev, a nadležna gradska služba je Rješenjem broj: 06-19-00481-2024 od 30.04.2024. godine odobrila formiranje skloništa za životinje u krugu javnog preduzeća.

2. Informacija JP "Veterinarska stanica" d.o.o. Gračanica o poslovima u stacionaru/skloništu za životinje tokom 2025. godine

U sloništu za napuštene životinje na početku 2025. godine zatečeno je 145 pasa. Tokom godine na psima zatečenim u sklioništu i novouhvaćenim psima poduzimane su sljedeće kliničko-zdravstvene mjere:

- a) kod 45 pasa (koji su ispunjavali uslove u pogledu zdravstvenog stanja i starosne dobi) izvršeni su hirurški zahvati kastracije/sterilizacije. Zajedno s tim zahvatima izvršeno je i:
 - označavanje pasa sa mikročipom,
 - vakcinacija protiv bjesnila te
 - čišćenje od unutarnjih parazita (korišteno sredstvo tablete Prazinom i Caniverm).
- b) kod 45 pasa nakon kliničkog pregleda, u zavisnosti od starosne dobi izvršene su sljedeće mjere:
 - vakcinacija protiv bjesnila - psi stariji od 3 mjeseca,
 - vakcinacija protiv zaraznih bolesti - psi do 3 mjeseca starosti,
 - čišćenje od unutarnjih parazita i
 - čišćenje od vanjskih parazita.
- c) 10 pasa je eutanazirano, a razlog su dijagnosticiranje opasnih zaraznih bolesti, teških kožnih infekcija te previsokog stepena agresivnosti.
- d) 20 pasa je uginulo kao posljedica zaraznih bolesti, teških kožnih infekcija i starosti.

U toku 2025. godine izvršeno je i udomljavanje 20 pasa od strane udruženje "Sretna šapa" iz Tuzle i pojedinaca sa područja Grada Gračanica.

Tokom godine u ambulatnom stacionaru za pse svakodnevno se nalazilo između 135 i 155 pasa kojima je neophodno osigurati svakodnevno čist smještaj i dovoljne količine hrane, te zdravstvene usluge kada se ukaže potreba za njima. Zdravstvene mjere koje se provode kontinuirano tokom godine nad psima koji su smješteni u ambulatni stacionar su:

- čišćenje od unutarnjih parazita svaka 3 mjeseca,
- čišćenje od vanjskih parazita svakih 35 dana i
- vakcinacija protiv bjesnila jednom godišnje.

Tokom cijele prošle godine uhvaćeno je samo 12 pasa, ne zato što nije bilo potrebe za njihovim hvatanjem, već zato što nije bilo mjesta u sklioništu koje je tokom cijele godine prebukirano. Deset pasa je uhvaćeno u MZ Gračanica i 2 psa u MZ Miričina.

3. Informacija Lovačkog društva "SRNDAĆ" o uništavanju pasa i mačaka u lovištu

Zakonom o lovstvu ("Službene novine TK", broj 14/01), članom 15. stav 3. propisano je da udruženja i pravna lica koja gazduju lovištima su dužni da uklanjaju pse i mačke koji se kreću bez kontrole po lovištu na udaljenosti većoj od 200 metara od naseljenih objekata.

Shodno gore navedenom Lovačko društvo "SRNDAĆ" je tokom 2025. godine vršilo uklanjanje pasa i mačaka koji su se bez kontrole kretali po lovištu, a sve aktivnosti su provođene u skladu sa navedenim zakonom.

4. Informacija privatne veterinarske stanice "VETTeam" d.o.o. Gračanica

U razgovoru sa predstavnikom Privatne veterinarske stanice "VETTeam" d.o.o. Gračanica došli smo samo do podatka da su tokom 2025. godine provodili aktivnosti na tretiranju pasa lualica i da je tim aktivnostima bilo obuhvaćeno cca 50 do 60 pasa. Pse lualice su hvatali i tretirali na zahtjev privatnih lica, odnosno građana i isti su snosili troškove koji su iz tih

aktivnosti proizašli. Preciznije podatke o tretmanu uhvaćenih pasa lotalica nisu mogli dati jer, prema riječima predstavnika ove veterinarske stanice, oni nemaju vremena po arhivi tražiti te podatke, a sa druge strane nemaju ni obavezu Gradskoj upravi davati bilo kakve podatke o tim aktivnostima, obzirom da od Gradske uprave nemaju nikakvu finansijsku podršku pri provođenju tih aktivnosti.

5. Zaključna razmatranja

U Odluci o komunalnom redu članom 184. do 189. određeni su uslovi za držanje domaćih životinja i postupanje vlasnika, a dio odredbi odnosi se na hvatanje i dalje postupanje sa napuštenim psima, mačkama i drugim životinjama.

Bez obzira koliko građani bili nezadovoljni stanjem na terenu sa napuštenim životinjama, naročito psima, realno gledajući situacija je puno bolja nego što je bila na samom početku provođenja Zakona. Otvaranjem ambulantomog stacionara 2011. godine, i u okviru njega higijeničarske službe, u krugu JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica situacija se malo popravila jer je ambulantomni stacionar imao mogućnost zbrinjavanja samo jednog manjeg broja napuštenih pasa. Stanje sa zbrinjavanjem napuštenih životinja još više se poravilo nakon osnivanja skloništa za napuštene životinje u krugu Veterinarske stanice. Otvaranjem skloništa pored toga što su se popravili uslovi čuvanja povećan je i kapacitet, odnosno moglo je se zbrinuti više pasa.

Svake godine u budžetu se namjenski izdvajaju novčana sredstva za liječenje, sterilizaciju / kastraciju, čipovanje, čišćenje protiv vanjskih i unutarnjih parazite, hranjenje životinja te održavanje skloništa za napuštene životinje (u budžetu za 2025. godinu izdvojeno je 80.000 KM). Izdvojena budžetska novčana sredstva jedva da su dostatna za hranjenje životinja u skloništu, dok ostali troškovi padaju na teret JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica. Ni tokom 2025. godine Fondacija Dogs Trust BiH nije bila aktivna na području Grada Gračanica tako da su za zbrinjavanje pasa lotalica korištena samo budžetska sredstva i dijelom novčana sredstva građana za pse koji su tretirani u privatnoj veterinarskoj stanici. Uprkos ograničenim sredstvima i preprekama u radu, na području grada nisu zabilježeni veći problemi niti uočljivo povećanje broja pasa lotalica, što upućuje na kontinuiran i kvalitetan rad Lovačkog društva "Srndać" van naseljenih mjesta i JP "Veterinarska stanica" d.o.o. Gračanica u naseljenim mjestima.

Nakon donošenja Odluke o osnivanju skloništa za napuštene životinje Javno preduzeće „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica podnijelo je zahtjev, a nadležna gradska služba je rješenjem odobrila formiranje skloništa za životinje.

JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica u narednom periodu ima u planu da:

- pojača aktivnosti na udomljavanju pasa zbrinutih u skloništu na području Bosne i Hercegovine,
- i dalje se radi na dobivanju potrebnih odobrenja od strane Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine kako bi pristupili „TRACES“ sistemu udomljavanja pasa lotalica u zemlje Evropske unije, čime bi se na human način trajno zbrinuli psi lotalice, a sa druge strane preduzeće bi moglo ostvariti znatne prihode. Najveći problem predstavlja preveliki broj pasa u skloništu, jer „TRACES“ zahtijeva da maksimalan broj pasa u skloništu JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Gračanica ne smije biti veći od 42 psa – 7 boksova po 6 pasa (postojeći prostor skloništa za pse lotalice mora se podijeliti na prostor gdje psi borave, karantinski prostor, prostor za liječenje pasa),

- pošto na trenutnoj lokaciji gdje je formirano sklonište za životinje nije moguće proširivanje kapaciteta, radiće se u narednom periodu na mogućnosti kupovine ili iznajmljivanja zemljišta izvan naselja, koje bi se „pripremilo“ za zbrinjavanje većeg broja pasa u slobodnom prirodnom prostoru, što naročito pogoduje ovom „TRACES“ sistemu udomljavanja pasa jer udomitelji iz EU rado uzimaju pse koji se odgajaju u takvim uslovima.